

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 49

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 øvru á 1. síðu, 30 øvru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 11. desember 1943.

Blaðið verður bílagt á posthúsinum, og kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

17. árg.

Hin politiski „drápsflokkurin“.

Tingsetan 1943 varð endað 8. desember.

Hon hefur vart í 93 dagar.

Um háltannaðhundrað mál hava verið til viðgerðar. Um 100 mál færri enn í seinastu tingsetu.

Ein øðilig tíð, tá ið vit meta málini, ið eru greidd av hondum.

Einki stórmál hefur hin leiðandi flokkurin — fólkaflokkurin — reist við undantak av stjórnarskipanarmálinum.

Og hetta málið legði hann so til rættis og viðgjærdi, at tað nú er eyðsæð, at hann hevði avgjært at drepa tað, áðrenn tað varð borið í heim.

Fólkaflokkurin hefur ikki bert einki stórmál reist og barst fyri á tingi. Hann hefur gjørt tað sum verri er:

Hann hefur einmæltur saman við sambandsins 7/8 við kældum blóði dripið hitt størsta málið, ið nakran tíð hefur verið á tingi: Hann drap javnaðarmannaplánin, ið kundi bjarga okkara fiskimonn-

um fæ, arbeiðsmönnum arbeiði, landbúnaða okkara nýskapar á heilt nýggjum botni og landinum ravmagnsmáttarstøður í hverji oyggj — hetta stórvingna uppskot, ið var arbeitt út í ássir, henda landsplán aftraðu fólkaflokksmenn seg ikki við saman við einum sambandsmeirluta at drepa. Av sonnum kann tað — politisk — sigast: **teir offraðu landið fram fyri hin einstaka pengamannin.**

Hann — fólkaflokkurin — hefur sitið so fyrri — styðjaður av sambandinum — at okkara fíggarstøða nú við tingsetunar lok er vorðin út ímóti hálfvariðru millión veikari enn við byrjani av setuni.

Á einum fundi segði ein talar: »Hann byrjaði við at nevna seg »vinnuflokkurin«. Tá ið tað var ov ringt agn doypti hann seg um aftur til »fólkaflokkin« — men skal vist koma at vísa seg sum hin politiski »drápsflokkurin«.

Hví greiddu teir ikki atkvøðu?

Meg undraði stórliga fólkaflokksins atburð undir atkvøðugreiðsluni fyri føroyskum sum lógarmáli.

Tá ið uppskotið hjá javnaðarmönnum kom undir atkvøðu, reistu Jóanes bóndi Patursson og Kjølbro seg ikki. Hinir fólkaflokksmenninir sögu hetta og villtust, himpraðust og mangir av teimum fygdgu teirra stóru hørrum og vórðu eisini sitiandi, og vórðu ov fáar atkvøður fyri at fáa málið samtykt. Tá var formaðurin kortini so knappur, at hann setti uppskotið aftur undir atkvøðu við navnakalli.

Nú høvdu hinir fólkaflokksmenninir fatað seg — og fylgdu næstformanni sínum og svaraðu: »ja!»

Føroyskt sum lógarmál varð so

statt bjargað við 5 javnaðarmanna- og 10 fólkaflokksatkvøðum, men Jóanes Patursson og J. F. Kjølbro svaraðu: „**atkvøði ikki!**“

Eg sat steinbýttur!

Hvat vildi hetta siga:

Jóanes bóndi Patursson greiddi ikki atkvøðu fyri føroyskum sum lógarmáli! Hví?

Hevði hann bara haft hetta mál sum gelunummar? Og sá hann nú eina vanlukku í at fáa tey nationalu málini loyst, tí við loysninginum av teim hvørva frekastu gelunummarini? Spurningarnir leikaðu mær í høvðinum — og eins og eg sótu allir bilsnir.

Tá ið skattalógin var fyri greiddu somu harrar heldur ikki atkvøðu fyri hesi lóg.

Flaggið — málspurningarnir.

Sjálvstýrið og sambandið hava togast so hart um tey nationalu málini, so einki rúm at kalla hefur verið fyri øðrum livsspurningum fólksins.

Ófatiligt vil onkur siga.

Av sonnum ófatiligt. Tí tjóðskaparspurningar skuldu allir partar kunna samst um.

Føroyingar og Danir — tvær tjóðir, tvey fólk! Hetta ásanna allir partar í dag. Allir partar skuldu so tikið tað sum givið, sum sjálvsagt, at hver parturin brúkti og ræktaði síni tjóðareykenni og dýrgripir sum mál og flagg í bestu semju.

Okkum dettur ikki í hug, at nakar Føroyingur undrast á og enn og minni illkennist við, at Danir nýta teirra mál og flagg fyrst og fremst har teir búa og ráða.

Tað átti at verið so, at eingin Dani kendi annað enn gleði við at siggja at Føroyingar lika so trúfastir nýta teirra mál og flagg har teir búa og ráða.

Tað eru ikki frígjærd og mentunar bógvin í tjóðskapi, ið ikki duga at gleða seg yvir, at mál- og flaggtrætan er at enda her á landi.

Nú fyrstani kunnu Føroyingar og Danir kenna seg fróar og væl-hýrdar í nationalari samveru og vekstri — nú tá ið hvørgin parturin hefur minst grund til at illgita hvønn annan um at vilja leggja tarn og haft á rættin hjá hvørjum øðrum.

Nú fyrstani kunnu teir sita sum tveir norðurlendskir brøður og unna hverjum øðrum heila og holla tjóðskaparmenning.

Føroyskt sum lógarmál, føroyskt sum rættarmál, føroyskt mál í

Meina teir harrar stórkeypmáðurin og stórbóndin, at teir kunna taka fullveldi við ongari skattalóg.

Áhoyrari.

øllum færi her á landi — og føroyskt flagg á sjógvi og landi.

Javnaðarmenn kunna verða glaðir yvir at hava loyst hesar spurningar.

Vit svara ikki vargum aftur. Vit vilja ikki klandrast um sjálvsagdar nationalar spurningar.

Ein sorgarsøga.

Harra lögtingsmaður Richard Long fortaldi eina sorgarsøgu á Føroya Løgtingi, tá ið skattalógin var til aðru viðgerð.

Sorgarsøgan handlar um ein mann, sum í 1941 bert hevði eina inntøku av 200 túsund krónum, og av hesum neyðar tveimum hundradum túsundum av krónum mátti hesin stakkals maður rinda 68 tús. krónur í skatt og hevði so statt einans 132 tús. krónur eftir at liva av við konu og fleiri børnum.

Neyðar maður! Men harra Long helt áfram við sorgarsøguni, ið var enn verri næsta árið tí tá hevði hesin neyðar maður einans 73 tús. kr. í inntøku og mátt tó rinda 14 tús. krónur í skatt og hevði hetta árið soleiðis bara 59 tús. krónur eftir. Í tvey ár hevði hesin neyðar maður ikki meira enn 191 tús. krónur eftir at liva av.

Um hesin neyðar maður er limur av Havnar Framburðsfelag, sum hefur stillað og valt Richard Long ella av Fólkaflokksfelagnum, segði hr. Long einki um ella maðurin er uttanfelags vita vit ikki; men Fólkaflokksmenn bardust sum ulvar fyri, at hesin neyðar maður og allir hansara likar skuldu sleppa at trekkja soleiðis frá, at teir kunna verða skattafrír ella umtrent skattafrír, sjálvt um teir hava fleiri 100 ferðirnar 1000 kr. í inntøku.

At hugsa sær til, at fiskimenn og aðrir verða skattaðir, sjálvt um teir einki oyra eiga eftir, meðan Fólkaflokkurin vil sleppa monnum skattafríum, sum hava hálvar ella heilar miljónir í inntøku.

At fiskimenn og arbeiðsfólk hava